

Dear agus tóg an réiteach

An ceacht i mbeagán focal

Tosaigh trí tháibléad an ranga nó leabhar crua-chlúdaigh a chur ina sheasamh i gcoinne cairn ionas go dtitfidh sé, ansin aontaigh riachtanas gearr úsáideora do sheastán deisce. Oibrigh an uirlis idirghníomhach fair-test-planner os comhair an ranga chun tástáil roghanna ar chruth an bhoinn a shocrú, ansin cuireann na grúpaí cliabháin réamhghearrtha le chéile, ceann leathan agus ceann cúng, comhaireann siad líon na soncanna a theastaíonn chun gach ceann a leagan, agus roghnaíonn siad an buaiteoir. Tarraingíonn siad sceitse de dhearadh iomlán ón trealamh solúbtha agus tógann siad an chéad fhréamhshamhail de chairtchlár agus de théip a sheasann léi féin. Críochnaigh le seiceáil thapa ar na samhlacha agus iad ar taispeáint amháin (gan iad a thástáil), i gcomparáid leis na critéir ratha.

Cuspóirí foghlama

- Riachtanas soiléir úsáideora a aontú d'fhadhb fhíor sa seomra ranga (seastán do tháibléad nó do leabhar a thiteann anuas)
- Tástáil chothrom thapa a úsáid chun rogha a dhéanamh idir roghanna dearaidh
- An chéad fhréamhshamhail fheidhmiúil den réiteach a roghnaíodh a dhearadh agus a thógáil

Roimh an gclog: ullmhúchán

An oíche roimhe, gearr teimpléid don bhonn, ar comhairde, do gach grúpa: aghaidh ingearach thart ar 5 cm ar an dá cheann; leathan thart ar 15 cm ar 10 cm, cúng thart ar 6 cm ar 10 cm. Leag amach cairtchlár, bataí líreacáin, téip chumhdaigh, sreangán, boscaí/tobáin athchúrsáilte glana, siosúir. Ualach comhroinnte amháin (táibléad nó leabhar crua-chlúdaigh). Is fearr téip a úsáid: gan PVA.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadaí ar chostas íseal
táibléad an ranga nó leabhar cruachlúdaigh ar comhmhéid (ualach ionadach)	1	grúpa	seomra ranga	bosca lóin plaisteach lán de chóipleabhair chun an meáchan céanna a bheith ann
teimpléid réamhghearrtha don bhonn, ceann leathan agus ceann cúng ar comhairde (aghaidh ingearach thart ar 5 cm; lorg leathan ~15 cm × 10 cm, lorg cúng ~6 cm × 10 cm)	1	grúpa	seomra ranga	cairtchlár ó bhoscaí gránach, gearrtha leis na toisí céanna agus le hairde ingearach 5 cm
trealamh tógála solúbtha (píosáí cairtchláir, boscaí nó tobáin athchúrsáilte glana, bataí líreacáin, sreangán, téip chumhdaigh; bataí gliú do pháipéar amháin, más mian leat; stiallacha ingearacha réamhghearrtha agus píosáí beaga seilfe, más mian leat)	1	grúpa	seomra ranga	boscaí gránach, rollaí nuachtáin agus téip ghreamaitheach a bailíodh sa bhaile
siosúr	1	grúpa	seomra ranga	siosúr amháin don rang ar fad, le duine fásta ag cabhrú leis an ngearradh
Leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a sholáthraítear	páipéar bán ar a bhfuil ceannteidil na dialainne (atá liostaithe faoi 'Roimh an gCeacht') cóipeáilte ón gclár

Pointe faire sábháilteachta

Siosúr le barr cruinn amháin, faoi mhaoirseacht; is iad na daoine fásta a ghearrann an cairtchlár cruu. Coinnigh na hualaí measartha ionas nach dtitfidh aon rud i dtreo aghaidheanna. Ná lig d'aon duine rith leis na hábhair; glan aon ghliú a dhoirtear; comhair na huirlisí ar fad agus iad á mbailiú ar ais.

Céimeanna teagaisc

- **Ag tosú:** Ardaigh an táibléad nó an leabhar ionadach, cuir ina sheasamh é ionas go bhfeicfidh an rang é ag titim, agus fiafraigh cé a bhainfeadh úsáid as seastán agus cad é an rud nach ceart dó a dhéanamh go deo. Coinnigh an trealamh tógála sa chófra ionas go bhfanfaidh an aird ar an bhfadhb, ní ar na hábhair.
- **Ainmnigh riachtanas an úsáideora:** Labhraíonn na péirí le chéile, ansin breac síos na frásaí a aontaítear ar an gclár bán idirghníomhach. Treoraigh iad i dtreo na bpointí seo: coinníonn sé táibléad nó leabhar ina sheasamh ar dheasc, fanann sé seasmhach nuair a bhuailtear go héadrom é, is furasta an rud a chur isteach ann agus a bhaint amach as. Abair gur obair innealtóireachta í seo, ní réamhghníomhaíocht.
- **Pleanáil tástáil na roghanna:** Oibrigh an fair-test-planner os comhair an ranga: Athraigh = cruth an bhoinn; Tomhais = líon na soncanna go dtí go dtiteann sé (stop ag 10); Coinnigh mar an gcéanna = an t-ualach, fórsa na soncanna, an airde. Léigh an sampla oibrithe os ard, ansin líonann na grúpaí an chuid faoi thástáil na roghanna sa Dialann Imscrúdaithe. Ná ceadaiigh péire eile (rud a athrú agus rud a thomhas) ach amháin má bhíonn athrú amháin, tomhas amháin agus an airde chéanna fós i gceist. Scríobh an péire sin ar an gclár bán idirghníomhach.
- **Déan tástáil na roghanna:** Tabhair a dhá theimpléad réamhghearrtha do gach grúpa, chomh maith le téip agus an t-ualach comhroinnte. Siúil timpeall ag cur ceisteanna seiceála faoin tástáil chothrom ar dhaltaí éagsúla gan lámha a bheith in airde: an sonc céanna, an airde chéanna, an t-ualach céanna. Déanann na grúpaí an tástáil arís uair amháin, ansin roghnaíonn siad an bonn is fearr a fhreastalaíonn ar riachtanas an úsáideora.
- **Pleanáil an dearadh iomlán:** Taispeáin na critéir ratha agus liosta an trealaime sula dtosaíonn aon duine ag tarraingt. Pleanáil amháin atá i gceist: sceitse amháin ón taobh le lipéid air (bonn, taca, áit luí), tic leis na hábhair, tic leis na critéir. Seiceáil go bhfuil smaoineamh an bhoinn a bhuaigh sa sceitse sula dtosaítear ar an tógáil.
- **Tóg an tsamhail:** Trealamh amháin do gach grúpa; téip chumhdaigh do gach ceangal struchtúrtha. Is iad na daoine fásta a ghearrann cairtchlár tiubh. Déan iarracht go mbeidh bonn agus taca ann a sheasann leo féin agus a oireann don bhonn a bhuaigh i dtástáil na roghanna; is bónas é má choinníonn sé an t-ualach ina sheasamh ar feadh tamaillín. Cuir stop daingean leis an tógáil in am ionas gur féidir lipéid a chur ar na samhlacha agus iad a chur i dtaisce ina seasamh.
- **Machnagh agus ullmhaigh don chéad uair eile:** Babhta tapa: ainmníonn grúpa amháin rath atá bainte amach cheana; ainmníonn grúpa eile riosca amháin don tástáil níos déanaí. Cuir na samhlacha i dtaisce ina seasamh agus lipéid orthu; comhair na siosúir agus iad á mbailiú ar ais. Obair bhaile ar pháipéar, más mian leat: seastán amháin sa bhaile a thabhairt faoi deara agus cad a choinníonn ó thitim é.

Cad ba cheart a fheiceáil

De ghnáth, teastaíonn níos mó soncanna éadroma le barr méire ó bhoinn leathana sula dtiteann siad ná ó bhoinn chúnga ag an airde chéanna agus leis an ualach céanna. Nuair a bhíonn torthaí measctha ann, is beagnach i gcónaí toisc gur athraigh an airde nó an t-ualach: seiceáil an aghaidh ingearach 5 cm agus an leabhar comhroinnte arís. Faoi dheireadh an cheachta, seasann fréamhshamhail rathúil léi féin le smaoineamh an bhoinn a bhuaigh, le taca amháin ar a laghad, agus an bonn/an taca/an áit luí ainmnithe; tiocfaidh na tástálacha iomlána ar bhualadh agus ar an ualach a chur isteach níos déanaí.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **Is é an seastán is galánta an ceann is fearr.** Tarraing aird arís ar riachtanas an úsáideora a aontaíodh ar an gclár bán idirghníomhach: níl aon locht ar áilleacht, ach is é is rath ann ná go gcoinníonn sé an rud ina sheasamh, go bhfanann sé seasmhach nuair a bhuaitear é, agus gur furasta an rud a chur isteach agus a bhaint amach. Fiafraigh cén critéar a bhfreastalaíonn an ghné 'ghalánta' air i ndáiríre.
- **Is féidir linn an airde a athrú chomh maith le cruth an bhoinn má fhéachann sé níos seasmhaí.** Cuir stop leis an tógáil agus léigh an plean arís os ard: ní athraíonn ach cruth an bhoinn; fanann an airde, an t-ualach agus an sonc mar an gcéanna. Tabhair na teimpléid ar comhairde ar ais dóibh ionas go bhfanfaidh an chomparáid cothrom.
- **Caithfidh fréamhshamhail gach critéar ratha a bhaint amach inniu, nó theip uirthi.** Taispeáin bonn agus taca atá ina seasamh agus mol é: is é obair an lae inniu an chéad samhail a oibríonn, a sheasann agus a úsáideann an bonn a bhuaigh; is fianaise úsáideach don tástáil níos déanaí é aon chorráí a fheictear go hionraic, ní teip.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tairg 'titeann sé/ní thiteann sé' mar thomhas in ionad líon na soncanna go dtí 10, agus iarr orthu suí ag bord an mhúinteora chun na cliabháin réamhghearrtha a chur le chéile. • Cuir cliabhán atá fillte go páirteach ar fáil ionas nach mbeidh ar an ngrúpa ach téip a chur air, an t-ualach a chur air agus soncanna a thabhairt dó.	• Cuir imeall nó bac simplí chun tosaigh ar an sceitse ionas nach féidir leis an ngléas sleamhnú ar aghaidh, agus an trealamh céanna agus na critéir chéanna fós in úsáid. • Déan an dara triail soncanna agus tabhair faoi deara an bhfuil an buaiteoir fós ag seasamh.	• Déan léirmheas ar thástáil roghanna grúpa eile: ainmnigh rud amháin a d'fhan mar an gcéanna agus rud amháin a d'fhágfadh éagothrom í. • Má chríochnaítear go luath, neartaigh ceangal lag amháin nó tarraing sceitse d'fheabhsúchán amháin don tástáil níos déanaí: gan trealamh nua, gan tasc leis an ngléas.

Nasc traschuraclaim

Nasc le Tomhais sa Mhatamaitic: déanann an airde chéanna 5 cm agus líon na soncanna fianaise thaifeadta de rogha an bhoinn, seachas vóta.

